ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ, ПРАФКОМА І МЯСЦКОМА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 36 (94) | Субота, 11 снежня 1971 г. | Год выдання 3-ці | Цана 2 кап.

ПАРТЫЙНЫ СХОД

8 снежня адбыўся агульнауніверсітэцкі сход камуністаў. На парадку дня стаяла пытанне: «Аб ходзе выканання мерапрыемстваў партыйнай арганізацыі універсітэта ў святле рашэнняў XXIV з'езда КПСС». З дакладам па гэтым пытанні выступіў сакратар парткома **У. В. Казлоў.**

У спрэчках па дакладзе выступілі: прарэктар па завочным навучанні **Т. П. Трацэўская,** дэкан факультэта фізвыхавання **А. Ф. Сямікоп,** прафесар **А. Р. Кінзікееў,** прафесар **І. Ф. Мужаў,** загадчык кафедры алгебры і геаметрыі **Л. Я. Палякоў,** намеснік сакратара партыйнай арганізацыі гісторыка-філалагічнага факультэта **У. М. Сабаленка,** в. а дэкана эканамічнага факультэта **І. П. Трацэўскі,** студэнт 3 курса гісторыка-філалагічнага факультэта **П. Раманенка,** другі сакратар Гомельскага абкома КПБ **Г. С. Жданко** і рэктар ГДУ **У. А. Белы.**

У рабоце партыйнага сходу прынялі ўдзел сакратар гаркома КПБ **Б. М. Тамашоў** і першы сакратар Чыгуначнага райкома КПБ **Т. В. Сафронава.**

Матэрыялы аб рабоце сходу чытайце на 2 і 3 стар.

СЕСІЯ СТУКАЕ Ў ДЗВЕРЫ. ДА ЯЕ — 21 ДЗЕНЬ

З нядрэннымі вынікамі ў вучобе і грамадскай дзейнасці сустракае зімовую сесію студэнт групы Т-22 У. Цімашэнка.

ПРЫНЦЫПОВАЯ РАЗМОВА

Імклівая гонка— напружанае студэнцкае жыццё — набліжаецца да чарговага прамежкавага фінішу — зімовай сесіі. Вучоба зараз на самым першым плане, яна — тэма любой размовы ў дэканатах і групах, сярод сяброў і на сходах.

Днямі камуністы эканамічнага факультэта сабраліся для таго, каб абмеркаваць стан паспяховасці і наведваемасці на факультэце. На сход быў запрошан студэнцкі актыў. Дакладчык в. а. дэкана Трацэўскі выказаў упэўненасць, што, хаця бягучая паспяховасць па факультэту састаўляе 90,5 працэнта, вынік маючай адбыцца сесіі будзе больш высокім. Разам з тым, была выказана трывога, што такім студэнтам, як В. Броннікаў (гр. 0-22-, В. Жукаў (гр. т. 32), К. Меланіч (гр. Т-31), А. Мірыцкая (гр. 0-11), сесія можа стаць непрыемнасцю, калі яны будуць ставіцца да вучобы гэтак жа недобрасумленна, як і раней.

Прыкрай шчырасцю гэтага семестра для факультэта з'явіўся той факт, што рад першакурснікаў, якія скончылі з адзнакай у гэтым годзе школы, насуперак чаканням, не толькі не сталі лідэрамі ў групах, але ўпэўнена ўсталяваліся ў ліку адстаючых. Прыклад таму Л. Кузняцова (гр. 0-11), М. Ізраілева (0-12), Г. Браткоўская (0-12), І. Чмель (0-11). Такое становішча спраў тым больш непрыемнае, калі ўлічыць, што з 20 медалістаў, якія ўдзельнічалі ў вельмі напружаным конкурсе гэтага года на інжынерна-эканамічнае аддзяленне было залічана 18 пры агульным прыёме ў 50 чалавек.

Аплотам прагульшчыкаў на факультэце стала група Т-32. Колькасць гадзін, прапушчаных студэнтамі групы В. Жукавым, Е. Краузе, А. Ляшчынскім і некаторымі іншымі выражаецца двухзначнымі лічбамі. Хаця зараз паспяховасць у гэтай групе дастаткова высокая, будзе заканамерна, калі яна пагоршыцца з-за нізкай дысцыпліны. Дарэчы, уся група Т-32 прысутнічала на сходзе, яе прадстаўнікі выступілі з аналізам прычын становішча, якое стварылася, і запэўнілі сход у тым, што меры па паляпшэнню дысцыпліны ў групе будуць прыняты.

Прыемна ўсведамляць, што недахопы, пра якія сказана вышэй, несумяшчальныя з сур'ёзным дзелавым падыходам да вучобы большасці студэнтаў экфака. Пра гэта можна гаварыць многа, але сёння, у першыя дні навучальнага года на падрыхтоўчым аддзяленні, хочацца падкрэсліць, што, дзякуючы яму студэнтамі факультэта сталі В. Разуванаў, Н. Сцепанькоў, Е. Рагалевіч і рад іншых былых рабфакаўцаў, якія задаюць правільны тон і ў вучобе, і ў грамадскай рабоце.

Партыйны сход прыняў пастанову, у якой канкрэтызаваў мерапрыемствы па паляпшэнню вучэбнай і выхаваўчай работы на эканамічным факультэце.

А. ЛЯШЧЫНСКІ,
студэнт III курса.

ПРАГА ДА ВЕДАЎ

Мы першакурснікі. Будучыя фізікі. Дваццаць чатыры юнакі і дзяўчаты. Малады студэнцкі калектыў, аб'яднаны імкненнем стаць адукаванымі спецыялістамі.

Бяжыць чацвёрты месяц нашай вучобы ў ГДУ. Гэты час дазваляе, думаю, зрабіць першыя вывады аб адносінах першакурснікаў да вучобы.

Амаль палавіна (10) рабят прыйшлі ва універсітэт пасля работы на вытворчасці і службы ў радах Савецкай Арміі. Яны паказваюць прыклады добрасумленных адносін да вучобы.

Леанід і Віктар Блізняцы — браты. Даўно закончылі школу, працавалі, сёлета дэмабілізаваліся з арміі. Перапынак у вучобе пакуль што адбіваецца на іх паспяховасці, але рабяты стараюцца, многа займаюцца самастойна, звяртаюцца да дапамогай да выкладчыкаў і таварышаў. Леанід і Віктар вучобу спалучаюць з актыўным удзелам у грамадскім жыцці.

Добра вучацца ў нашай групе былая работніца Гомельскага завода вымяральных прыбораў Галіна Панамарэнка, былыя воіны Аляксандр Казловіч і Якаў Фірэр, учарашні школьнік Ігар Аструн.

Першая сесія, відаць, прынясе непрыемнасці Валянціну Кроту і Вользе Ярац. Яны мала працуюць самастойнай, несур'ёзна адносяцца да лекцый і семінарскіх заняткаў.

А. МАСЛАЎ,
студэнт групы Ф-15.

«ПАДАРОЖНІКІ»

Захапленне і любоў да сваёй прафесіі, любоў да працы і многія іншыя добрыя якасці аб'ядноўваюць дружны калектыў, трыста маладых юнакоў і дзяўчат. Іх можна пазнаць здалёку: лёгкая, пругкая хада, горда ўзнятая галава, ззяючыя вочы, у якіх можна прачытаць законную гордасць чалавека, які належыць да лепшай часткі чалавецтва — геолагаў.

Аднак, лепшая частка чалавецтва — сістэма гетэрагенная (хаця павінна быць гамагеннай!) і лёгка дыферэнцыруемая на два процілеглых і напэўна несумяшчальных кампаненты. Першыя, лепшыя з лепшых, у якіх, акрамя пругкай хады і горда ўзнятай галавы ёсць жаданне не толькі хадзіць, але і сядзець (за падручнікамі, у лабараторыях і г. д.), а галава іх напоўнена багажом звестак з разнастайных раздзелаў геалагічных і негеалагічных навук. Ніхто не стане аспрэчваць, калі ў ліку лепшых з лепшых я назаву Васілія Жагло (5 к.), Леаніда Гуліса (4 к.), Аляксандра Рэшатава (3 к.), Мікалая Шаўцова (2 к.) і многіх іншых студэнтаў, для якіх геалогія — гэта мара, а вучоба — нялёгкі, але правільны шлях яе дасягнення.

Я павінен гаварыць і аб другой групе (менш шматлікай, але патрабуючай больш завостранай увагі грамадскасці), што ашчасліўіла геафак сваёй прысутнасцю (а часцей адсутнасцю) на занятках і ўносіць свой уклад у авалоданне мудрагелістасцямі навук.

...Пятніца 3 снежня 1971 года (або любая другая пятніца). Перон вакзала станцыі Гомель. У вокнах вагонаў поезда «Гомель — Мінск» ззяючыя твары студэнтаў 4 і 5 курсаў. Праводзячыя іх аднакурснікі ветліва махаюць шляпамі, дзяўчаты размазваюць па шчоках слёзы замілавання: «Нічога, у наступную пятніцу паедзем мы!»... І абяцанні свае яны выконваюць. Самалёты і паязды за 50-працэнтны кошт праезду пераносяць прагульшчыкаў у сталіцу нашай рэспублікі на радасць жонкам, маці і татам. Як старым знаёмым усміхаюцца правадніцы вагонаў і сцюардэсы самалётаў студэнтам 5 курса Уладзіміру Волкаву, Вадзіму Чальцову, Пятру Руцкаму, Вячаславу Кудрашову і іншым, якім з поўнай падставай пасля заканчэння можна прысвоіць ганаровае званне «геолаг-камівояжэр».

Праўда, у выніку сходаў, пад уздзеяннем дэканата і калектыву курса гэтыя студэнты высакародна адмовіліся ад сумежнай прафесіі. Што ж, лепш добры геолаг, чым геолаг-камівояжэр.

Як гавораць, дурны прыклад заразлівы. Спробы быць падобнымі на сваіх старэйшых калег робяць студэнты малодшых курсаў. Паколькі ад'язджаць з Гомеля ў іх няма неабходнасці, яны думаюць, што студэнт-геолаг — чалавек свабоднай прафесіі: «Хочаш спаць —кладзіся, хочаш — песні спявай!».

І спяць, спяць на лекцыях. І спяваюць песні, натхнёныя прыгажосцю роднага горада і дзяшовымі білетамі на ранішнія сеансы Гомельскай сістэмы кінапракату.

Таварышам па вучобе цяжка зразумець «узвышаныя» душы сваіх сакурснікаў, паколькі гэтыя з дазволу сказаць геолагі прагульваюцца ў вучэбны час. Працягласць прагулаў па вышэй указаных прычынах дасягае 40 гадзін у Яўгена Журава, Галіны Філіпавай з першага курса і Тамары Сідоркінай з чацвёртага.

Падводзячы вынік маім разважанням, я хацеў бы, і думаю, што мяне падтрымае пераважная большасць студэнтаў факультэта, пажадаць вышэйупамянутым (не з прыкрасці) і некаторым іншым аматарам прагулаў і хвастоў: «Геолагі! Будзьце геолагамі! «Падарожжы» і прагулы да дабра не прывядуць. Такія «захапленні» адаб'юцца на выніках сесіі».

Н. ГРЫГОР'ЕЎ.

Так пачынаецца шлях у геалогію.

«ГОМЕЛЬСКАМУ УНІВЕРСІТЭТУ» АДКАЗВАЮЦЬ

МЕРЫ ПРЫНЯТЫ

У нумары 34(92) нашай газеты быў апублікаван крытычны матэрыял пад назвай «Не тыя рэкорды», у якім расказвалася аб дрэннай вучобе групы студэнтаў факультэта фізічнага выхавання.

На сваё выступленне рэдакцыя атрымала адказ сакратара партыйнай арганізацыі факультэта фізвыхавання Д. Жаркова, у якім ён паведамляе аб прынятых мерах.

Крытычная карэспандэнцыя абмеркавана на камсамольскіх сходах у асобных групах і курсах, на партыйным сходзе, пасяджэннях партыйнага бюро і Вучонага савета.

За недабрасумленныя адносіны да вучобы загадам па дэканату аб'яўлена строгая вымова Калінковічу (1 курс), Дралаву, Рабянку, Селязнёву і Цэхановічу (усе — 2 курс).

Дэканат факультэта фізвыхавання ўзбудзіў хадайніцтва перад рэктаратам аб адлічэнні з універсітэта за акадэмічную непаспяховасць і сістэматычныя пропускі заняткаў Гірыкава (1 курс), Саладунова і Сідарэнкі (усе — 2 курс).

ДЭКЛАМАТАРЫ, НА СЦЭНУ!

18 снежня 1971 года прафком і клуб мастацкай самадзейнасці ГДУ ў актавай зале праводзяць першы агляд-конкурс на лепшага чытальніка-дэкламатара універсітэта.

У аглядзе-конкурсе запрашаюцца прыняць удзел студэнты і слухачы падрыхтоўчага аддзялення, выкладчыкі і супрацоўнікі. Кожны ўдзельнік можа выканаць адзін верш або адну байку.

Пераможцам прысвойваецца званне лаўрэата першага агляда-конкурсу чытальнікаў-дэкламатараў Гомельскага дзяржаўнага універсітэта, яны ўзнагароджваюцца дыпломамі першай ступені і каштоўнымі падарункамі. Прызёрам уручаюцца дыпломы другой і трэцяй ступеней і каштоўныя падарункі.

Заяўкі на ўдзел у аглядзе-конкурсе прымаюцца ў прафкоме да 15 снежня.

ПРАФКОМ, КЛУБ МАСТАЦКАЯ САМАДЗЕЙНАСЦІ ГДУ.

ВЕДЫ, ЭНЕРГІЮ І ІНІЦЫЯТЫВУ — НА

З даклада сакратара парткома У. В. КАЗЛОВА

ТАВАРЫШЫ - камуністы, сёння мы павінны разгледзець пытанне аб тым, наколькі наша партыйная арганізацыя, кожны камуніст, кожны член нашага вялікага растучага калектыву працуе над ператварэннем у жыццё рашэнняў XXIV з'езда КПСС.

Партыйныя з'езды заўсёды з'яўляюцца маяком, які асвятляе шлях мільёнам савецкіх людзей, што ператвараюць у жыццё запаветы У. І. Леніна. XXIV з'езд КПСС, падвёўшы вынікі выдатнай працы савецкага народа за папярэднія 5 год, выпрацаваў навукова абгрунтаваную праграму далейшай барацьбы савецкіх людзей за камунізм.

Рашэнні з'езда прад'яўляюць новыя высокія патрабаванні да партыйных арганізацый вышэйшай школы. Падрыхтоўку кадраў сёння трэба весці ў адпаведнасці з самым апошнім словам навукі і тэхнікі. Гэта павінна знаходзіць адлюстраванне ў вучэбных планах і праграмах, падручніках і дапаможніках, лекцыях і семінарах. Партыйным арганізацыям належыць роля праваднікоў найноўшых навуковых даных у змесце вучэбнага працэсу. Яны заклікаць дабівацца, каб кожны значны крок навукі і тэхнікі абавязкова ўлічваўся ў выкладанні, быць ініцыятарамі шырокага ўкаранення новых метадаў і сродкаў навучання.

Выпускнік ВНУ павінен валодаць не толькі пэўнай сумай ведаў па сваёй спецыяльнасці. Цяпер нельга стаць умелым кіраўніком і выхаваўцам, не авалодаўшы сучаснай навукай кіравання, навуковай арганізацыяй працы, новымі метадамі планавання і эканамічнага стымулявання.

Расціць высокакваліфікаваных, ідэйна загартаваных стваральнікаў новага грамадства — такая вялікая і складаная работа, якую ажыццяўляе партыйная арганізацыя, увесь наш калектыў.

Больш 6 тысяч юнакоў і дзяўчат (студэнтаў дзённага, завочнага і падрыхтоўчага аддзялення, падрыхтоўчых курсаў і вучэбна-кансультацыйнага пункта) — такая аўдыторыя ВНУ, у якой працуюць камуністы партыйнай арганізацыі Гомельскага дзяржаўнага універсітэта.

Павелічэнне за два гады кантынгенту студэнтаў амаль у 2 разы паставіла перад рэктаратам, партарганізацыяй рад складаных задач, звязаных з вучэбна-матэрыяльнай базай, педагагічнымі кадрамі, палітыка-выхаваўчай работай.

Тав. У. В. Казлоў адзначае, што рэктарат з-за адсутнасці памяшканняў вымушаны быў увесці заняткі ў дзве змены, арэндаваць 16 класных пакояў у школах № 8 і № 21. З цягам часу гэта праблема будзе вырашана: ужо ў 1971 годзе пачалося будаўніцтва вучэбнага корпуса і інтэрната, распрацоўваецца генеральны план забудовы універсітэцкага гарадка.

ПЕРАХОД на універсітэцкія праграмы патрабаваў значнага расшырэння лабараторнай базы. Пры актыўным удзеле выкладчыкаў і студэнтаў быў арганізаван рад лабараторый пры кафедрах, для якіх у 1970-71 навучальным годзе набыта абсталявання на суму 128.800 рублёў.

Адной з самых адказных задач партыйнага камітэта і бюро пярвічных партыйных арганізацый, падкрэсліў далей У. В. Казлоў, з'яўляецца падбор, расстаноўка і выхаванне кадраў прафесарска-выкладчыцкага саставу. Павышэнне ўвагі да гэтага пытання звязана з цяжкасцямі перыяду станаўлення універсітэта, адкрыццём новых факультэтаў і кафедр, падрыхтоўкай у Гомелі спецыялістаў па раду новых спецыяльнасцей.

У гэтым напрамку многае зроблена: за паўтара гады абрана па конкурсе 172 выкладчыкі, у тым ліку 5 дактароў навук, 63 дацэнты і кандыдаты навук. Больш 70 з іх прыйшлі працаваць з іншых ВНУ і НДІ. Гэта паставіла перад парткомам, пярвічнымі партыйнымі арганізацыямі задачу стварэння калектыву высокай працаздольнасці, які забяспечыў бы высокі навуковы і ідэйна-тэарэтычны ўзровень лекцый, семінарскіх заняткаў і выхаваўчай работы, кіраваўся б адзінымі крытэрыямі ў ацэнцы ведаў студэнтаў і сваёй уласнай работы, навуковыя інтарэсы якога адпавядалі б праблемам беларускага Палесся.

Было б заўчасна лічыць усе гэтыя праблемы цалкам вырашанымі, але несумненна, што ўвесь калектыў, і перш за ўсё камуністы, вядуць вялікую работу па станаўленню і развіццю другога ў Беларусі дзяржаўнага універсітэта.

У. В. Казлоў расказаў аб пытаннях прыёму студэнтаў. Увага партыйнага камітэта і партыйных бюро факультэтаў да вучэбнай работы пачыналася з падбору і разгляду на парткоме саставу прыёмнай камісіі, зацвярджэння яе плана работы, штодзённага аналізу яе работы ў перыяд уступных экзаменаў. Партыйны камітэт, рэктарат звяртаюць вялікую ўвагу на правільны сацыяльны адбор студэнтаў з абітурыентаў, якія паспяхова вытрымалі ўступныя экзамены. У 1971-72 навучальным годзе сярод нашых першакурснікаў у параўнанні з мінулым годам сацыяльная праслойка рабочых і калгаснікаў узрасла на 4,7 працэнта. Выпускнікі сельскіх школ саставілі 40 працэнтаў.

ДАЛЕЙ У. В. Казлоў засяродзіў увагу камуністаў на паспяховасці студэнтаў, адзначыўшы, што гэтыя пытанні знайшлі адлюстраванне на партыйных сходах і бюро факультэтаў, у сацыялістычных спаборніцтвах кафедр і факультэтаў. Павышэнню паспяховасці садзейнічалі дэкады кафедр, увядзенне графікаў выканання бягучых работ і экранаў бягучай паспяховасці на факультэтах. Заслугоўвае адабрэння работа кафедры педагогікі і псіхалогіі, якая арганізавала цыкл лекцый па самастойнай рабоце студэнтаў.

Увесь гэты комплекс мер, пастаянная ўвага да пытанняў вучэбнай работы партыйнай арганізацыі, рэктарата і дэканатаў, добрасумленная праца ўсяго калектыву забяспечылі дастаткова высокую паспяховасць студэнтаў. Па выніках зімовай экзаменацыйнай сесіі 1970-71 навучальнага года яна саставіла ў цэлым па універсітэту 94 працэнты, а ў летнюю — 92,7 працэнта, што з'яўляецца адным з лепшых паказчыкаў сярод ВНУ рэспублікі.

Але не на ўсіх курсах справы абстаяць добра. Дрэнна з паспяховасцю на аддзяленні агульнатэхнічных дысцыплін фізічнага факультэта. Нездавальняючае становішча з паспяховасцю на завочным аддзяленні. На сённяшні дзень запазычанасць складае 27,7 працэнта. Асабліва выдзяляюцца ў гэтых адносінах студэнты біёлага-глебавага і гісторыка-філалагічнага факультэтаў.

Пытанні павышэння якасці вучэбнага працэсу непарыўна звязаны з забяспечанасцю кафедр прафесарска-выкладчыцкім саставам. У гэтых адносінах трэба прызнаць, што калектыў універсітэта знаходзіцца ў цяжкім становішчы. На сёння ва універсітэце ёсць 62 вакансіі выкладчыкаў.

Праблема гэта звязана з адсутнасцю жылога фонду ва універсітэце. У гэтых умовах неабходна асабліва напружаная работа партыйнай арганізацыі, усяго калектыву па забеспячэнню вучэбнага працэсу.

Аналізуючы стан навукова-даследчай работы ва універсітэце і дзейнасць партыйнай арганізацыі па яе актывізацыі, У. В. Казлоў адзначыў, што ў рабоце абсалютнай большасці кафедр адбыўся пэўны зрух у бок яе паляпшэння. У план навукова-даследчай работы на 1971 год уключана 50 даследчых тэм, 20 з якіх гаспдагаворныя на суму 500 тысяч рублёў.

У аснову плана былі пакладзены тэмы, што датычаць развіцця народнай гаспадаркі, навукі і культуры беларускага Палесся, што ў далейшым і павінна вызначыць навуковы воблік універсітэта.

Пытанне аб стане і задачах навукова-даследчай работы ва універсітэце абмяркоўвалася ў студзені гэтага года на партыйным камітэце. Было прызнана мэтазгодным ажыццяўляць планаванне навукова-даследчай работы не па кафедральнаму прынцыпу, а па праблемах, вакол якіх канцэнтраваліся б навуковыя сілы некалькіх кафедр. Такі падыход дазваляе канцэнтраваць буйныя навуковыя сілы, якасна вырашаць праблемы, пазбягаць распылення сіл.

ПАВЫСІЛАСЯ ўвага партыйных і камсамольскіх арганізацый да студэнцкага навуковага таварыства. Зараз у 22 студэнцкіх навуковых гуртках працуе кожны чацвёрты студэнт. У мінулым навучальным годзе больш 500 студэнтаў выступіла на пасяджэннях гурткоў з дакладамі. У агульнауніверсітэцкім аглядзе-конкурсе на лепшую студэнцкую работу, прысвечаным XXIV з'езду КПСС, прыняло ўдзел больш 200 студэнтаў. Больш 70 работ нашых студэнтаў было прадстаўлена на рэспубліканскім конкурсе.

Аднак, нягледзячы на пэўны паварот кафедр тварам да навукі, навукова-даследчая работа ва універсітэце яшчэ не адпавядае ні тым задачам, якія пастаўлены перад вучонымі XXIV з'ездам партыі, ні тым магчымасцям, якія мае універсітэт. Да цяперашняга часу не зацверджан перспектыўны план навукова-даследчай работы універсітэта і план на 1972 год. На многіх кафедрах адзначаецца распыленне навуковых сіл, мнагатэмнасць.

Далей тав. У. В. Казлоў гаворыць аб мнагастайнай дзейнасці камуніста вышэйшай школы. Гэта і глыбока навукова-даследчая работа, гэта пастаянная прапагандысцкая дзейнасць сярод працоўных. Але перш за ўсё, гэта — падрыхтоўка высокакваліфікаваных, ідэйна загартаваных стваральнікаў новага грамадства, падрыхтоўка савецкага спецыяліста, якасці, якія мы павінны выпрацаваць у нашага студэнта. «Савецкі спецыяліст сёння,— сказаў Л. І. Брэжнеў, — гэта чалавек, які добра авалодаў асновамі марксісцка-ленінскага вучэння, ясна бачыць палітычныя мэты партыі і краіны, мае шырокую навуковую і практычную падрыхтоўку, дасканала валодае сваёй спецыяльнасцю».

Выключны ўплыў у фарміраванні ўсіх гэтых якасцей у студэнта належыць грамадскім арганізацыям, дзейнасць якіх праходзіць пад кіраўніцтвам партыйных арганізацый. Трэба адзначыць, што партком, рэктарат, камсамольскія і прафсаюзныя арганізацыі, партыйнае бюро факультэтаў праводзяць вялікую палітыка-выхаваўчую і культурна-масавую работу ў калектыве універсітэта. Уся ідэйна-палітычная работа ва універсітэце праходзіла пад дэвізам дастойнай сустрэчы і ператварэння ў жыццё рашэнняў XXIV з'езда КПСС.

ІДЭАЛАГІЧНАЕ выхаванне студэнтаў ажыццяўляецца ў час вучэбнага працэсу пры вывучэнні сацыяльна-эканамічных дысцыплін, у час палітзаняткаў, сходаў, на сустрэчах з перадавікамі вытворчасці, удзельнікамі рэвалюцыі, грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў, на лекцыях і гутарках. Уся палітыка-выхаваўчая работа са студэнтамі планавалася і праводзілася ў рамках Ленінскага заліку, прысвечанага XXIV з'езду КПСС. У час прыёму Ленінскага заліку праведзена грамадска-палітычная атэстацыя студэнтаў універсітэта. 2.695 камсамольцаў і студэнтаў універсітэта паспяхова і ў тэрмін здалі Ленінскі залік.

Тав. У. В. Казлоў аналізуе стан выкладання сацыяльна-эканамічных дысцыплін. Паспяховасць па гэтых прадметах самая высокая ва універсітэце. Так, па навуковаму камунізму яна другі год запар састаўляе 100 працэнтаў, па гісторыі КПСС, філасофіі і палітэканоміі — 98 працэнтаў. Гэта гаворыць аб высокім узроўні выкладання грамадскіх дысцыплін, а таксама аб узрослай цікавасці студэнтаў да вывучэння марксісцка-ленінскай тэорыі.

— Партыйны камітэт разумее ролю і адказнасць камуністаў універсітэта, — гаворыць У. В. Казлоў, — за ідэалагічную работу ў горадзе і вобласці. Лепшыя навуковыя сілы нашай партыйнай арганізацыі прымаюць актыўны ўдзел у прапагандзе марксісцка-ленінскай тэорыі, дасягненняў навукова-тэхнічнага прагрэсу. Вучоныя універсітэта, ў гэтым годзе прачыталі больш 1.000 лекцый і дакладаў. Не адстаюць ад іх і студэнты, якія прачыталі больш 400 дакладаў. Авалодваць лектарскім майстэрствам ім дапамагае школа маладога лектара.

Не забываюць нашы выкладчыкі і аб павышэнні свайго ідэйна-палітычнага ўзроўню. Так, творча працуюць тэарэтычныя семінары на гісторыка-філалагічным, фізічным і механіка-матэматычным факультэтах, якімі кіруюць камуністы У. В. Анічэнка, М. А. Янкоўскі, С. А. Сафонаў, Б. С. Паноў.

«Партыя заўсёды высока цаніла ў работніках такую якасць, як пачуццё новага, — гаварыў Л. І. Брэжнеў у Справаздачным дакладзе ЦК КПСС XXIV з'езду партыі. Цяпер, калі ў грамадскім жыцці і вытворчасці адбываюцца хуткія і глыбокія змены, гэта якасць набывае асабліва важнае значэнне».

Іменна пачуццё новага, творчы падыход характэрны рабоце камуністаў эканамічнага факультэта і кафедры палітэканоміі. Яны з'явіліся ініцыятарамі новай формы кантакту вучоных з рабочымі — «Дзён навукі». Першы такі «Дзень навукі» быў праведзен на заводзе «Цэнтраліт». Гэта форма атрымала поўнае адабрэнне бюро гаркома партыі.

Варта сказаць, што пачын вучоных-эканамістаў знайшоў шырокі водгук у камуністаў іншых кафедр грамадскіх навук. Такія «Дні навукі» былі праведзены кафедрай гісторыі КПСС і навуковага камунізму і кафедрай філасофіі на станкабудаўнічым заводзе імя Кірава, шклозаводзе імя Ламаносава, камбінаце «Спартак» і іншых прадпрыемствах горада. Неабходна, каб і іншыя кафедры ўключыліся ў гэту работу.

Адной з дзейсных форм выхавання студэнтаў, — зазначае далей У. В. Казлоў, — з'яўляецца іх удзел у летнім працоўным семестры. 27 будаўнічых атрадаў, у саставе якіх налічвалася 715 студэнтаў, працавала ў многіх раёнах краіны. Імі асвоена звыш 1 мільёна 200 тысяч рублёў. Акрамя будаўніцтва аб'ектаў байцы атрадаў вялі вялікую палітыка-выхаваўчую работу ў калгасах і саўгасах, выступалі з канцэртамі мастацкай самадзейнасці, прачыталі больш 100 лекцый для насельніцтва.

Немалаважную ролю ў выхаванні студэнтаў адыгрывае развіццё фізічнай культуры і спорту ва універсітэце. Зараз ва універсітэце займаюцца 25 майстроў спорту, 4 студэнты уваходзяць у зборную СССР, а ў зборную БССР — 33 чалавекі. Аб развіцці спорту ва універсітэце гаворыць і той факт, што ў фінальных спаборніцтвах спартакіяды народаў СССР прыняло ўдзел 33 нашых студэнты. У спартакіядзе БССР наш універсітэт заняў другое месца сярод ВНУ рэспублікі.

РЭКТАРАТ, грамадскія арганізацыі універсітэта прыкладаюць многа намаганняў для забеспячэння нармальнай вучэбнай работы, самастойнай падрыхтоўкі, паляпшэнні жыллёвых умоў, арганізацыі адпачынку студэнтаў. У 1970 годзе здадзены ў эксплуатацыю інтэрнат на 630 месц, у сёлетнім годзе — выдатна абсталяваная сталовая на 270 пасадачных месц. Пачата будаўніцтва інтэрната па вуліцы Савецкай. У наступным годзе пачынаецца будаўніцтва яшчэ двух інтэрнатаў.

XXIV з'езд КПСС значна павысіў ролю і адказнасць партыйных арганізацый вышэйшай школы, прадаставіўшы ім права кантролю дзейнасці адміністрацыі. Партыйная арганізацыя універсітэта павінна разглядаць гэта права, як павышэнне адказнасці за падрыхтоўку спецыялістаў для народнай гаспадаркі, як павышэнне ролі кожнага камуніста на любым участку.

Адной з адказных задач партыйнай арганізацыі ў гэтым плане з'яўляецца падбор і расстаноўка кадраў у ВНУ. У практыку работы і рэктарата, і парткома трывала ўвайшлі такія формы вырашэння кадравых пытанняў, як абавязковае абмеркаванне на парткоме, прычым стараннае абмеркаванне, усіх кандыдатур, што падлягаюць выбранню на прафесарска-выкладчыцкія пасады. Думка парткома абавязкова паведамляецца Вучонаму савету.

Аб'ектыўны і дзелавы падыход парткома і рэктарата да вырашэння кадравых пытанняў ў пэўнай ступені зрабіў уплыў на тое, што 92 працэнты абраных па конкурсу і пераабраных выкладчыкаў прайшлі аднагалосна. Гэта добры паказчык паляпшэння псіхалагічнага клімату ва універітэце, паказчык высокага аўтарытэту камуністаў, іх думкі. Партыйны ўплыў праяўляецца ў фарміраванні Вучоных Саветаў, у справаздачнасці кіраўнікоў падраздзяленняў аб стане спраў перад камуністамі.

У заключэнне тав. У. В. Казлоў сказаў:

— Выкананне рашэнняў XXIV з'езда КПСС патрабуе ад партыйнай арганізацыі, ад кожнага камуніста, кожнага члена нашага актыўнага універсітэцкага калектыву максімальнай мабілізацыі сіл, творчых адносін да працы, высокай усведамлёнасці свайго партыйнага і грамадзянскага абавязку.

У нас ёсць усе падставы для перакананасці ў тым, што калектыў універсітэта пад кіраўніцтвам партыйнай арганізацыі будзе і ў далейшым плённа працаваць па ператварэнню ў жыццё рашэнняў XXIV з'езда КПСС.

ВЫКАНАННЕ РАШЭННЯЎ XXIV З'ЕЗДА КПСС

Спрэчкі па дакладзе сакратара парткома У. В. КАЗЛОВА

ПРАБЛЕМЫ ЗАВОЧНАГА НАВУЧАННЯ

(З выступлення Т. П. Трацэўскай)

Ва універсітэце па 8 спецыяльнасцях на 5 факультэтах навучаецца больш 2 тысяч чалавек. Асноўным для нас з'яўляецца правільная арганізацыя самастойнай работы ў міжсесійны перыяд. Каля 80 працэнтаў гадавога вучэбнага часу завочніка адводзіцца на самастойную работу. У 1970—71 навучальным годзе сярод студэнтаў-завочнікаў першага курса была распаўсюджана анкета, якая мела мэтай высветліць думку студэнтаў па арганізацыі вучэбнага працэсу на завочным аддзяленні. На пытанне: «Ці атрымалі вы практычную дапамогу ў арганізацыі самастойнай работы ў міжсесійны перыяд» толькі 37 працэнтаў апытаных студэнтаў адказалі станоўча.

Поспех самастойнай работы ў міжсесійны перыяд залежыць, галоўным чынам, ад самакантролю. Аднак самакантроль не выключае, а наадварот, прадугледжвае неабходнасць кантролю звонку, з боку выкладчыкаў і адміністрацыі. У нас ёсць выкладчыкі, якія не праводзяць кансультацый, тэматычных кансультацый і калоквіумаў у міжсесійны перыяд. Асабліва гэта дапамога неабходна пры напісанні курсавых работ. У выніку такіх адносін абсалютная большасць студэнтаў другога і чацвёртага курсаў гісторыка-філалагічнага, другога курса біёлага-глебавага факультэтаў не выканала курсавых работ.

Агульнавядома, што арганізацыя і правядзенне вучэбнага працэсу са студэнтамі-завочнікамі з'яўляюцца больш складанымі, чым на стацыянары. У сувязі з гэтым асабліва важнае значэнне набывае пытанне забеспячэння завочных аддзяленняў высокакваліфікаванымі кадрамі выкладчыкаў. Гэта пытанне ў нас не вырашана да канца. Загадчыкі кафедр не імкнуцца захаваць пастаянны састаў выкладчыкаў, што працуюць з завочнікамі.

Ва універсітэце штомесячна праводзяцца «дні завочніка», у якія студэнты маюць магчымасць атрымаць кансультацыі, ліквідаваць запазычанасць, датэрмінова здаць экзамены.

Аднак не ўсе выкладчыкі з належнай увагай адносяцца да гэтага мерапрыемства. Нягледзячы на тое, што дацэнту Браталюбаву А. І. запланавана выкананне вучэбных даручэнняў па завочнаму аддзяленню, ён катэгарычна адмаўляецца ад іх.

Асаблівае значэнне ва ўмовах завочнага навучання набывае своечасовае і якаснае рэцэнзіраванне кантрольных работ. На асобных кафедрах (палітычнай эканоміі, філасофіі, рускай літаратуры) пастаянна ўдасканальваецца методыка рэцэнзіравання кантрольных работ. Тэрміны і якасць яго абмяркоўваюцца на пасяджэннях кафедр. Падобнага нельга сказаць аб кафедрах рускай і беларускай моў, замежных моў, дзе асобныя выкладчыкі сістэматычна парушаюць тэрміны рэцэнзіравання.

Асноўным паказчыкам узроўню падрыхтоўкі студэнтаў з'яўляецца паспяховасць. На жаль, паспяховасць на завочным аддзяленні застаецца вельмі нізкай. За мінулы навучальны год за непаспяховасць адлічана 130 чалавек, за гэты — 34. Асаблівую занепакоенасць выклікае становішча, што склалася на біёлага-глебавым факультэце і гісторыка-філалагічным факультэтах.

Застаецца нямногім больш месяца да зімовай вучэбна-экзаменацыйнай сесіі. На большасці ж кафедр (беларускай літаратуры, батанікі, заалогіі, хіміі, замежных моў) не разглядаліся пытанні арганізацыі работы ў міжсесійны перыяд, не заслухоўваліся справаздачы выкладчыкаў аб рабоце на завочным аддзяленні.

Недастатковую ўвагу кафедры ўдзяляюць пытанню падрыхтоўкі і распрацоўцы метадычных дапаможнікаў для студэнтаў-завочнікаў па асобных дысцыплінах, не прымаюць актыўнага ўдзелу ў камплектаванні бібліятэкі вучэбнай і вучэбна-метадычнай літаратурай.

Дэвізам завочнага навучання павінна стаць якасць падрыхтоўкі спецыялістаў.

СПРАВЫ НАЛАДЖВАЮЦЦА

(З выступлення А. Р. Кінзікеева)

У дакладзе сакратара парткома тав. У. В. Казлова, — сказаў у сваім выступленні прафесар А. Р. Кінзікееў, — грунтоўна асветлены пытанні навукова-даследчай работы і гэта невыпадкова, бо гэтаму пытанню партком і рэктарат ўдзяляюць выключную ўвагу. У студзені 1971 года праблемы навукова-даследчай работы былі разгледжаны і абмеркаваны на пасяджэнні парткома. І справы, трэба сказаць, наладжваюцца.

Галоўны напрамак работы даследчыкаў нашага універсітэта — вывучэнне матэрыяльных і духоўных каштоўнасцей беларускага Палесся. Сваімі даследаваннямі, працягвае далей тав. Кінзікееў, мы б унеслі дастойны ўклад у развіццё народнай гаспадаркі Беларусі. Але для гэтага неабходна стварыць савет па праблемах вывучэння Палесся, калектывы вучоных, куды б уваходзілі даследчыкі розных профіляў. Так, у навукова-даследчую работу, якую праводзяць геолагі, неабходна было б уключыць фізікаў, біёлагаў і другіх спецыялістаў. Поўнасцю разгарнуць работу перашкаджае адсутнасць кадраў. А для таго каб яны былі, трэба вырашыць жыллёвую праблему.

Далей тав. Кінзікееў спыніўся на рабоце геалагічнага факультэта. Прыемна адзначыць, — зазначае ён, — што факультэт займаецца нармальна, і ў гэтым годзе будзе першы выпуск спецыялістаў, падрыхтаваных у нас. За апошні час значна паднялася паспяховасць на факультэце, палепшылася дысцыпліна. Студэнты геалагічнага факультэта актыўна ўдзельнічаюць у грамадскім жыцці як факультэта, так і універсітэта.

Наперадзе ў калектыва выкладчыкаў і студэнтаў стаіць шмат складаных задач. Але можна з упэўненасцю сказаць, што пры непасрэднай дапамозе з боку парткома і рэктарата яны будуць выкананы, і ўвесь калектыў унясе дастойны ўклад у выкананне рашэнняў XXIV з'езда КПСС.

ПАД ПАГРОЗАЙ ЗРЫВУ

(З выступлення І. П. Трацэўскага)

У выступленні в.а. дэкана эканамічнага факультэта дацэнта І. П. Трацэўскага была звернута ўвага камуністаў універсітэта на важнасць пытанняў падрыхтоўкі эканамістаў, што вынікаюць з рашэнняў XXIV з'езда КПСС і Пастановы ЦК КПСС «Аб паляпшэнні эканамічнай адукацыі працоўных».

У сувязі з адсутнасцю выкладчыкаў пад пагрозай зрыву знаходзіцца правядзенне вучэбных заняткаў у другім семестры і вытворчай практыкі студэнтаў спецыяльнасці «Арганізацыя механізаванай апрацоўкі эканамічнай інфармацыі», слабая матэрыяльная база факультэта, няясная перспектыва далейшага месца размяшчэння факультэта. Да гэтага часу на факультэце, які мае 380 студэнтаў, няма кафедр і невядома, калі яны будуць адкрыты. Іх адкрыццё затрымліваецца з-за адсутнасці ва універсітэце кватэр.

Далей у сваім выступленні тав. І. П. Трацэўскі станоўча ахарактарызаваў наяўны на факультэтах кантынгент студэнтаў і расказаў аб той рабоце, якая намечана і праводзіцца па прыцягненню для паступлення на факультэт найбольш падрыхтаваных ва ўсіх адносінах абітурыентаў.

Важным звяном у сістэме выхаваўчай работы на факультэце І. П. Трацэўскі лічыць спартыўна-масавую. І ў гэтай сувязі была звернута ўвага на парушэнне Палажэння аб III круглагадовай спартакіядзе ГДУ, калі ў саставе зборных каманд факультэта фізічнага выхавання па валейболе ўдзельнічалі члены зборных універсітэта і прапанаваны вынікі сустрэч гэтых каманд ануляваць.

У заключэнне была выказана ўпэўненасць у тым, што калектыў эканамічнага факультэта прыкладзе ўсе сілы да таго, каб справіцца са стаячымі перад факультэтам праблемамі і разлічвае пры гэтым на дапамогу рэктарата і парткома.

ПАСПЯХОВАСЦЬ ПАВЫСІЛАСЯ

(З выступлення А. Ф. Сямікопа)

На факультэце фізічнага выхавання павысілася паспяховасць студэнтаў. Па выніках летняй экзаменацыйнай сесіі факультэт заняў трэцяе месца ва універсітэце. Трэба адзначыць, і якасны бок паспяховасці. На выдатна здала 70 студэнтаў. Акрамя таго, выдатныя і добрыя ацэнкі склалі 65,5 працэнтаў. Гэтыя вынікі маглі б быць і вышэй, калі б на факультэце не назіралася вялікая колькасць пропускаў занят каў.

Хутка зімовая экзаменацыйная сесія. Дзякуючы дакладнаму ўліку бягучай паспяховасці студэнтаў, мы можам ужо зараз аб'ектыўна сказаць аб мяркуемых выніках зімовай сесіі. Экраны выканання бягучых работ, калоквіумаў, семінарскіх заняткаў дазваляюць канкрэтна аналізаваць стан паспяховасці на факультэце і прымаць тэрміновыя меры па яе паляпшэнню.

Партарганізацыя, дэканат, камсамольская арганізацыя факультэта распрацавалі мерапрыемствы па выхаваўчай рабоце са студэнтамі. На факультэце праводзіцца вялікая работа, накіраваная на выхаванне студэнцкага калектыву. На партыйных сходах факультэта рэгулярна абмяркоўваюцца пытанні выхаваўчай работы, заслухоўваюцца куратары груп, ажыццяўляецца кантроль за выкананнем мерапрыемстваў па выхаваўчай рабоце камсамольскай арганізацыі, заслухоўваюцца справаздачы кафедр. Мерапрыемстваў у гэтым напрамку многа, але адчувальных вынікаў пакуль няма. Ёсць выпадкі амаральных паводзін студэнтаў факультэта фізічнага выхавання.

У чым жа справа? За кожным праведзеным мерапрыемствам патрэбен кантроль і ўсе рашэнні, прынятыя на партыйным сходзе або на савеце факультэта, трэба кантраляваць і рабіць самакрытычныя вывады. Сумна, што 90 працэнтаў выпадкаў парушэнняў, прычым грубых, прыпадае на студэнтаў, што спецыялізуюцца на кафедры спартыўных гульняў.

Некалькі слоў аб студэнцкім інтэрнаце. Перад факультэтам была пастаўлена задача — навесці парадак у пакоях студэнтаў факультэта фізічнага выхавання. Цяпер тут парадак, захоўваецца строгі кантроль з боку студэнцкага савета факультэта. Да парушальнікаў прымаюцца дзейсныя і своечасовыя меры.

За апошнія гады ў універсітэце значна палепшылася спартыўная работа са студэнтамі і прафесарска-выкладчыцкім саставам. За мінулае пяцігоддзе падрыхтавана 27 майстроў спорту, а ў гэтым годзе — 7. У зборныя каманды горада і вобласці ўваходзяць звыш 300 студэнтаў факультэта фізічнага выхавання. У зборныя каманды БССР — 33, у зборную СССР — 4.

Нашы студэнты прымаюць удзел у будаўніцтве спартыўнай базы універсітэта. За першыя інтэрнатам пабудаваны хакейная пляцоўка, бегавая дарожка і гімнастычны гарадок.

ТРЫВОЖНАЕ СТАНОВІШЧА

(З выступлення І. Ф. Мужава)

XXIV з'езд КПСС паставіў перад калектывамі ВНУ задачу падрыхтоўкі для народнай гаспадаркі краіны высокакваліфікаваных кадраў розных профіляў.

Гэту думку і развіў у сваім выступленні прафесар І. Ф. Мужаў. У гэтым напрамку ўжо многа зроблена парткомам, рэктаратам. Вучоны савет пастаянна заслухоўвае справаздачы загадчыкаў кафедр, дэканатаў аб стане вучэбнай і палітыка-выхаваўчай рабоце.

Аднак на сённяшні дзень, гаворыць далей тав. Мужаў, ёсць і шэраг недахопаў. Ён прыпыніўся на рабоце гісторыка-філалагічнага факультэта, дзе ёсць пэўныя цяжкасці, звязаныя з пераводам яго ў сярэднюю школу № 21. Там становішча даволі трывожнае. Факультэт мае толькі 8 аўдыторый, прычым яны занадта малыя, разлічаныя чалавек на 30—40, а групы ёсць па 100 студэнтаў. Праўда, ёсць яшчэ месца і ў Доме абароны, але там аўдыторыі не прыстасаваныя для вядзення канспектаў.

З-за адсутнасці памяшканняў, кабінеты таксама заняты, што не дае магчымасці студэнтам для самастойнай работы.

Далей тав. Мужаў спыніўся на пытаннях навуковай работы, адзначыўшы неабходнасць больш трывалых кантактаў з вучонымі іншых інстытутаў і універсітэтаў. Для гэтага трэба прадстаўляць выкладчыкам магчымасці часцей бываць на канферэнцыях, сімпозіумах.

І. Ф. Мужаў узняў і пытанне аб тым, каб выдаваць ва універсітэце свае «Вучоныя запіскі», бо працы ў вучоных ёсць, а невядома будуць яны надрукаваны ці не. Вось яскравы прыклад — выкладчыкі гісторыі працуюць зараз над «Нарысамі гісторыі гарадоў і населеных пунктаў Гомельшчыны», а ці выйдуць яны ў свет, будзе бачна.

БЫЦЬ НА УЗРОУНІ ЗАДАЧ

(З выступлення У. М. Сабаленкі)

— Рашэнні XXIV з'езда КПСС прасякнуты вялікімі клопатамі аб будучым нашай краіны, аб дабрабыце ўсяго савецкага народа, — так пачаў сваё выступленне намеснік сакратара партарганізацыі гісторыка-філалагічнага факультэта тав. У. М. Сабаленка.

Тав. Сабаленка гаворыць аб тых вялікіх клопатах, якія праяўляе наша партыя, аб развіцці літаратуры і мастацтва, аб выхаванні актыўнага будаўніка камунізму. У нагу з часам ідзе калектыў гісторыка-філалагічнага факультэта. Прыемна паведаміць, — адзначае тав. Сабаленка, — што ўвесь вучэбна-выхаваўчы працэс вядзецца ў цеснай сувязі з сучаснасцю. Калі два гады таму назад па праблемах сучаснага літаратурнага працэсу чытаўся толькі адзін спецкурс, то зараз — шэсць.

Выконваючы сацыялістычныя абавязацельствы, прынятыя ў гонар XXIV з'езда КПСС, выкладчыкі падрыхтавалі да друку «Філалагічны зборнік». Партыйная і камсамольская арганізацыі вырашылі, каб студэнты пабывалі ў буйных прамысловых і культурных цэнтрах краіны, азнаёміліся з помнікамі мастацтва. Ужо многа груп пазнаёміліся са славутасцямі Масквы, Ленінграда, пабывалі ў Мінску, Брэсце, наведалі мемарыяльны комплекс «Хатынь», Курган Славы.

Шмат цікавых мерапрыемстваў адбываецца на гісторыка-філалагічным факультэце: сустрэчы з пісьменнікамі, паэтамі і крытыкамі, вечары паэзіі. Удзельнікі літаратурнага аб'яднання «Крынічка» часта выступаюць перад рабочымі прадпрыемстваў, перад калгаснікамі і школьнікамі. Разам з тым, адзначыў тав. Сабаленка, многія мерапрыемствы застаюцца толькі факультэцкімі. Трэба практыкаваць мерапрыемствы па эстэтычнаму выхаванню студэнтаў у агульнауніверсітэцкім маштабе. Крыўдна, што такі значны кінафільм, як «Вызваленне» у нас не абмяркоўваўся, а трэба было наладзіць канферэнцыю гледачоў. І наогул ва універсітэце мала ўвагі ўдзяляецца творам кінамастацтва. А між тым ёсць цудоўная зала, дзе б можна было арганізаваць паказ кінафільмаў па тэматыцы.

Заканчваючы сваё выступленне, тав. Сабаленка запэўніў, што камуністы факультэта зробяць усё для таго, каб быць на ўзроўні задач, пастаўленых XXIV з'ездам КПСС.

АКТЫВІСТЫ — ВЫДАТНІКІ ВУЧОБЫ

(З выступлення П. Раманенкі)

На Усесаюзным злёце студэнтаў шмат гаварылася аб неабходнасці павышэння ўзроўню грамадскай работы. Сваё выступленне студэнт 3 курса гісторыка-філалагічнага факультэта П. Раманенка як раз і прысвяціў гэтаму пытанню.

— Партыйная арганізацыя універсітэта, рэктарат, — адзначыў тав. Раманенка, — праводзіць вялікую работу па павышэнню ўзроўню грамадскай актыўнасці студэнтаў.

Далей ён спыняецца на пытаннях грамадскай работы студэнтаў гісторыка-філалагічнага факультэта, у прыватнасці, на рабоце сектара па ваенна-патрыятычнаму выхаванню і ахове грамадскага парадку, адказным якога і з'яўляецца тав. Раманенка. Трэба адзначыць, што арганізацыйны момант ужо паспяхова пройдзены. Зараз у дабраахвотную дружыну факультэта ўваходзіць 32 чалавекі. Як станоўчы бок можна адзначыць, што ў дружыне ёсць 9 камуністаў, якія і задаюць тон усёй рабоце. Ужо праведзены 3 сходы дружыннікаў, 5 дзяжурстваў.

Студэнты-актывісты шмат увагі надаюць грамадскай рабоце, але гэта не перашкаджае ім выдатна вучыцца. Прыкладам таму выдатная вучоба, студэнткі другога курса, камуністкі Н. Казловай, якая з'яўляецца членам прафкома універсітэта, членам прафбюро факультэта, камуніста В. Сычова — намесніка старшыні СНТ, камсамольцаў Н. Шабан С. Стратовіч і многіх іншых.

Варта адзначыць, што летнюю экзаменацыйную сесію 40 студэнтаў здалі толькі на выдатна. І ўсе яны не цураюцца грамадскай работы, з'яўляюцца ва ўсім і ўсюды прыкладам.

«Я ЛИРУ ПОСВЯТИЛ НАРОДУ СВОЕМУ»

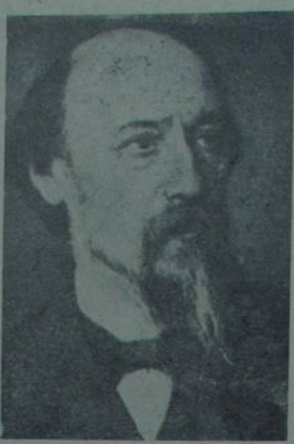

СЛОВА ПРА НЯКРАСАВА

У ГЭТЫЯ ДНІ савецкія людзі, а з імі і ўсё прагрэсіўнае чалавецтва адзначаюць знамянальную дату рускай культуры — 150-годдзе з дня нараджэння вялікага паэта-рэвалюцыянера М. А. Някрасава. Яго творы з новай сілай загучалі і ў нас, і ва многіх краінах свету.

З імем Някрасава ў гісторыі рускай культуры і літаратуры звязана цэлая эпоха. У развіццё прагрэсіўнай паэзіі ён унёс многа новага, яшчэ больш зблізіў яе з жыццём, дэмакратызаваў яе тэматыку, мову і мастацка-выразныя сродкі. Усё гэта дало падставу Чарнышэўскаму назваць Някрасава «геніяльнейшым і высакароднейшым з усіх рускіх паэтаў», слава якога «будзе бессмяротнай».

Някрасаў вядомы, перш за ўсё, як паэт-грамадзянін. Свае погляды ён звяртаў да прыгнечанага народа, заклікаючы «музу помсты і суму» верна служыць яму. Паэт меў поўную рацыю заявіць: «Я ліру прысвяціў народу свайму...»

Народны паэт вітаў будучую рэвалюцыйную буру. Ён услаўляў народных герояў і яго абаронцаў-рэвалюцыянераў («Кому на Руси жить хорошо», «На смерть Шевченко», «Памяти Добролюбова» і інш.). Ён глыбока верыў у тое, што працоўны люд «грудью дорогу проложит себе».

Някрасаў з'яўляецца адным з віднейшых паэтаў-інтэрнацыяналістаў. Яго хваляваў лёс не толькі рускага народа, але і іншых народаў многанацыянальнай Русі. Для прыкладу можна ўспомніць, як абмаляваны ім вобраз працаўніка-беларуса ў «Железной дороге» — вобраз, які стаў сімвалам дакастрычніцкай Беларусі. Невыпадкова муза Някрасава гучным рэхам адазвалася ў паэзіі беларускага народа.

Адрасуючы свае творы працоўнаму народу, выказваючы яго думы і спадзяванні, Някрасаў імкнуўся быць максімальна зразумелым шырокім масам. Яго паэзія вызначаецца прастатой і даходлівасцю, сапраўднай народнасцю, якая глыбока хвалюе і заражае сваім пафасам чытачоў.

Эстэтыка дэмакратычнай музы Някрасава сваімі карэннямі глыбока ўрасла ў традыцыі народнапаэтычнай творчасці. Паэт свядома арыентаваўся на яе як найбольш даступным народным масам від мастацтва.

НЯКРАСАЎ любіў сакавітае і трапнае народнае слова. Толькі ў адной паэме «Кому на Руси жить хорошо» ён выкарыстаў больш ста прыказак і прымавак, што садзейнічала ажыўленню вобразаў, стварэнню больш поўных сацыяльных абагульненняў.

Асабліва вабілі паэта народныя песні. З іх Някрасаў часта чэрпаў вобразы, мастацкія прыёмы. Вось чаму многія яго вершы надзвычай напеўныя. У радзе выпадкаў яны праніклі ў фальклор і шырока бытуюць як народныя песні («Огородник», Тройка», «Коробушка» і інш.).

Увогуле папулярнасць творчасці Някрасава сярод народа выключна вялікая. У сувязі з гэтым А. В. Луначарскі пісаў: «Не прыніжаючы ні на мінуту вялікіх алтароў Пушкіна і Лермантава..., мы ўсё ж гаворым: няма ў рускай літаратуры, ва ўсёй літаратуры такога чалавека, перад якім з любоўю і глыбокай пашанай схіліліся б ніжэй, чым перад памяццю Някрасава». Відавочна, невыпадкова, калі над магілай Някрасава Ф. М. Дастаеўскі сказаў, што яго, як паэта трэба паставіць непасрэдна пасля Пушкіна і Лермантава раздаліся воклічы пратэсту: «Вышэй! Вышэй!». У гэтым адлюстравалася шчырая любоў народа да свайго паэта.

Творчасць Някрасава мела і мае вялікае рэвалюцыйнае значэнне. На ёй выхоўваліся многія пакаленні рэвалюцыянераў. Як аднаго з любімейшых паэтаў Някрасава высока цаніў У. І. Ленін.

НАРОДЫ Савецкага Саюза свята шануюць памяць геніяльнага рускага паэта. Да яго рэвалюцыйнай творчасці цягнуцца і працоўныя многіх зарубежных краін, бо яна натхняе іх на барацьбу за свабоднае жыццё.

Паэзія і слава М. А. Някрасава будуць жыць у вяках.

П. АХРЫМЕНКА,
загадчык кафедры рускай літаратуры.

★ ПАЭТ-ГРАМАДЗЯНІН ★

Мікалай Аляксеевіч Някрасаў належыць да ліку славутых дзеячоў рускай культуры, якімі ганарыцца наша краіна і ўсё чалавецтва. Невыпадкова 150-годдзе з дня нараджэння выдатнага майстра слова адзначаецца ва ўсім свеце.

Дзейнасць Някрасава, якая працягвалася каля сарака год, была вельмі разнастайнай: ён рэдагаваў часопісы «Современник», і «Отечественные записки», быў таленавітым журналістам, выдатным крытыкам, геніяльным паэтам.

Нарадзіўся Някрасаў ў мястэчку Юзвіне Вінніцкага павету Падольскай губерні 10 снежня 1821 года. Калі хлопчыку было каля трох год, бацька яго пасяліўся ў радавым маёнтку Грэшняве, у Яраслаўскай губерніі, на Волзе. На ўсё жыццё захаваў паэт любоў да волжскай прыроды. У рускай літаратуры няма больш яскравых паэтычных старонак аб Волзе, чым у творчасці Някрасава. Тут жа, на Волзе, паэт упершыню пазнаёміўся з цяжкім жыццём народа. Ён быў узрушаны карцінай чалавечай працы:

О горько, горько я рыдал,
Когда в то утро я стоял
На берегу родной реки.
И в первый раз её назвал
Рекою рабства и тоски

Як дэмакратычны паэт з рэвалюцыйнымі традыцыямі Някрасаў сфарміраваўся яшчэ ў саракавыя гады. Але росквіту і выключнай папулярнасці дасягнула паэзія Някрасава ў 60-я гады. Выказваючы думку перадавой часткі грамадства, Дабралюбаў характарызаваў Някрасава як «самага любімага рускага паэта, прадстаўніка ўсіх добрых пачаткаў у нашай паэзіі».

У апошняе дзесяцігоддзе свайго жыцця Някрасаў напружана працаваў над сваімі буйнымі творамі: «Кому на Руси жить хорошо», «Русские женщины», «Современники» і інш.

Цэнтральнай тэмай усёй творчасці Някрасава з'яўляецца тэма Радзімы. Ідэал Някрасава — свабодная Радзіма. Паэт змагаўся за Радзіму для народа, за яго правы быць гаспадаром зямлі сваёй. У паэме «Несчастные» паэт гаворыць аб вялікім рэвалюцыйным размаху ў Расіі. Геніяльны мастак адчуў вялікую ролю Расіі і высокае прызначэнне яе народа.

Са шчырай любві да Радзімы, да яе вялікага народа, да чароўнай рускай прыроды і вырасла паэзія Някрасава, якая стала часткай нашага нацыянальнага багацця.

Паэзія Някрасава была крыніцай выхавання і натхнення цэлага шэрагу пакаленняў змагароў. Яго ліра была для лепшых людзей эпохі маяком, які паказаў шлях барацьбы за народнае шчасце. Знаёмячыся з паэзіяй Някрасава, сучасны чытач адчувае не толькі высокую эстэтычную асалоду, але, параўноўваючы нашы дні з сучаснасцю Някрасава, яшчэ больш бачыш нашы дасягненні, яшчэ больш любіш сваю Радзіму. Веліч Някрасава ў тым, што ён праз змрочную сапраўднасць прыгонніцкай Расіі бачыў светлую будучыню свайго народа і апеў яго ў хвалюючых вершах. Мы шануем Някрасава не толькі за рэалістычнае адлюстраванне мінулага. Паэт бясконца блізкі нам сваёй накіраванасцю наперад. Бязменна верачы ў творчыя сілы народа, у перамогу справядлівасці, Някрасаў адчуваў надыход «иных времен, иных картин».

Таму такі блізкі Някрасаў нашай сучаснасці, такі дарагі ён людзям савецкага грамадства.

У. КОВАЛЬ,
студэнт III курса гісторыка-філалагічнага факультэта.

ЮБІЛЕЮ ПРЫСВЕЧАНА

У нашым універсітэце шырока адзначаецца 150-годдзе М. А. Някрасава. Кафедра рускай літаратуры правяла навуковую факультэцкую канферэнцыю па творчасці выдатнага рускага паэта. На ёй студэнты і выкладчыкі заслухалі 9 дакладаў і паведамленняў.

Супрацоўнікі навуковай бібліятэкі падрыхтавалі выстаўку твораў Някрасава, на якой прадстаўлены разнастайныя матэрыялы.

Акрамя таго, студэнты гісторыка-філалагічнага факультэта сёння пакажуць вялікі канцэрт. На ім самадзейныя артысты выканаюць літаратурна-музычную кампазіцыю, складзеную з твораў М. А. Някрасава і песень, напісаных на яго словы.

Выкладчыкі і студэнты факультэта мяркуюць таксама выступіць з артыкуламі аб творчасці паэта ў перыядычным друку і з лекцыямі перад працоўнымі горада і вобласці.

У дапамогу студэнтам

ЯК СКЛАСЦІ БІБЛІЯГРАФІЮ

ПАДБОР літаратуры і састаўленне бібліяграфічных спісаў з'яўляецца абавязковым элементам усякай навуковай работы. Успомнім, як шырока былі выкарыстаны бібліяграфічныя ўказальнікі і даведнікі ў навуковай творчасці Маркса і Энгельса; якую вялікую ўвагу ўдзяляў бібліяграфіі У. І. Ленін. Вывучэнне і састаўленне бібліяграфіі суправаджалі навуковую работу буйнейшых дзеячоў ва ўсіх галінах навукі і культуры.

Складанне спісу выкарыстанай літаратуры, асновай якога служаць запісы ўсіх прагледжаных і вывучаных кніг, артыкулаў з'яўляецца завяршэннем курсавой або дыпломнай работы.

Апісанне кніг і артыкулаў праводзіцца на каталожных картках па меры выкарыстання літаратурных крыніц.

З каталожных картак складаецца рабочая картатэка. Картатэка ў адрозненне ад запісаў у сшытку зручная тым, што яе заўсёды можна папоўніць новымі матэрыяламі, кантраляваць паўнату падбору літаратуры, хутка знаходзіць патрэбныя запісы. І пасля таго, калі работа над курсавой або дыпломнай завершана, карткі лёгка можна згрупаваць у пэўным парадку для састаўлення бібліяграфічнага спісу.

Існуе некалькі спосабаў групоўкі матэрыялу: алфавітны, па главах работы, сістэматычны, храналагічны.

У першапачатковы перыяд работы над тэмай самая зручная расстаноўка картак у картатэцы — алфавітная: кнігі і артыкулы расстаўляюцца ў адзіным алфавіце прозвішчаў аўтараў і назваў кніг, якія не маюць аўтара.

З ПАВЕЛІЧЭННЕМ колькасці літаратурных крыніц увесь матэрыял размяшчаецца ў пэўнай сістэме: па асобных праблемах, пытаннях, тэмах — у лагічнай паслядоўнасці ад агульных пытанняў да больш вузкіх, канкрэтных. Назва праблем, тэм указваецца на спецыяльных размеркавальніках.

Увесь сабраны аўтарам матэрыял, трэба размеркаваць у пэўна ўстаноўленым парадку:

1. Працы заснавальнікаў марксізму-ленінізму.
2. Рашэнні КПСС і Савецкага ўрада (у храналагічным парадку).
3. Працы кіраўнікоў партыі і ўрада (у алфавітным парадку).
4. Крыніцы неапублікаваныя (архіўныя і ведамасныя), апублікаваныя.
5. Літаратура — кнігі і артыкулы (у алфавітным парадку)

— айчынныя выданні.
— зарубежныя выданні.

6. Спіс выкарыстаных перыядычных выданняў.
7. Выкарыстаныя бібліяграфічныя ўказальнікі і іншыя даведачныя выданні.

Як жа правільна апісаць выданне?

I. Апісанне кнігі

Аўтар (прозвішча, ініцыялы). Назва кнігі. Падзагаловак. Том, частка. Выхадныя даныя (месца выдання, выдавецтва, год выдання). Колькасная характарыстыка (колькасць старонак, ілюстрацыі, чарцяжы). Напрыклад:

Кузей М. С. Урокі фізікі ў VI класе. Мн., «Народная асвета», 1971.

2. Апісанне зборнікаў артыкулаў і кніг, напісаных больш чым трыма аўтарамі.

Пытанні гісторыі міжнародных адносін і міжнароднага маладзёжнага руху. Зборнік артыкулаў і паведамленняў. Томск, 1971, 177 стар. (Томскі інстытут).

3. Апісанне главы або раздзела кнігі.

Пасля апісання кнігі або артыкула з новага радка прыводзіцца назва главы або яе парадкавы нумар, а таксама старонкі, на якіх змешчана даная глава.

Асташкін Н. Д. Прыродныя рэсурсы БССР. Мн. «Навука і тэхніка», 1970. Глава XXVII «Праблемы вывучэння кедраў», стар. 408—416.

Апісанне артыкула.

1. Са збораў твораў, аўтарскіх зборнікаў.

Указваюцца наступныя даныя: прозвішча аўтара і ініцыялы, назва артыкула, а таксама крыніца, у якой апублікаван артыкул.

ПРЫ АПІСАННІ твораў са збораў заснавальнікаў марксізму-ленінізму ў звестках аб выданні, адкуль узят матэрыял, прозвішча аўтара не паўтараецца, а апускаюцца выхадныя даныя.

Ленін У. І. Як арганізаваць спаборніцтва? Поўны збор твораў. Выданне 5-е., т. 35, стар. 195—205.

2. З перыядычнага выдання (газеты, часопіса, прац, вучоных запісак, бюлетэня і г. д.), які мае нумарацыю ў годзе.

Аўтар — прозвішча, ініцыялы (назва артыкула, назва перыядычнага выдання, год, нумар старонка) у часопісе, калі ёсць серыя, то ўказаць таксама нумар і назву серыі).

Казлоў У. Універсітэт глядзіць у затра. (Аб ГДУ) — Гомельская праўда, 1971, 27 сакавіка.

III. Апісанне рэцэнзій.

Аўтар рэцэнзіруемай работы (прозвішча, ініцыялы). Назва работы, выхадныя даныя.

Рэцэнзія. Прозвішчы, ініцыялы. Назва рэцэнзіі. Назва перыядычнага выдання, у якім змешчана рэцэнзія, год, нумар (для газет замест нумару — чысло і месяц), старонкі, на якіх надрукавана рэцэнзія.

Лекцыі па педагогіцы. Пад агульнай рэдакцыяй С. А. Умрэйкі і інш. Мн., Выдавецтва БДУ, 1970.

Рэцэнзія Харламаў І. і Балашоў Е.

Добры дапаможнік — «Настаўніцкая газета», 1971, 21 красавіка.

ДАНАЯ кансультацыя не прэтэндуе на вычарпальную паўнату. У працэсе работы могуць узнікнуць непрадбачаныя выпадкі адбору і апісання літаратуры.

У дапамогу чытачам — студэнтам бібліятэка ГДУ рэкамендуе метадычны дапаможнік «Афармленне спіса літаратуры да курсавых і дыпломных работ».

У выпадку неабходнасці можна атрымаць індывідуальную кансультацыю ў дзяжурнага бібліятэкара ў даведачна-бібліяграфічным аддзеле.

Т. КАЛЕНІКАВА,
бібліятэкар.

Фотаздымкі для гэтага нумару газеты зрабіў А. Рудчанка.

Рэдактар М. ВОІНАЎ.

АЗ 32605 **«Гомельский университет» — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМБ, профкома и месткома Гомельского государственного университета (на белорусском языке). Адрас рэдакцыі: Гомель, вул. Савецкая, 108, Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржаўнага Камітэта Савета Міністраў БССР па друку. Гомель, Савецкая, 1.** Зак. 4031